

Komentář

Statistickým šetřením Odp 5-01, které je prováděno v souladu s metodikou Eurostatu, bylo zjištěno, že v roce 2017 dosáhla **celková produkce odpadů v ČR 24,9 milionu tun**. Oproti roku 2016, kdy produkce činila 25,8 milionů tun, se jedná o pokles o 3,2 %. Z celkového množství vyprodukovaného odpadu tvořil nebezpečný odpad 1 180 tisíc tun, což v relativním vyjádření znamená, že nebezpečný odpad se v roce 2017 na produkci podílel 4,7 %. Oproti roku 2016 stoupl množství vyprodukovaného nebezpečného odpadu o 7,8 %.

1. Podnikový odpad

Činností ekonomických subjektů (podniků), jež jsou hlavními původci odpadů v ČR, **vzniklo v roce 2017 celkem 20,9 milionu tun odpadu**. Podniky vyprodukovaly 1 167 tisíc tun nebezpečných odpadů, což je téměř veškerá produkce nebezpečných odpadů v daném roce (viz Tab. 1).

Vyšší produkci odpadů vykázal zpracovatelský průmysl (oproti roku 2016 o 11 %), což lze přisoudit pozitivnímu vývoji české ekonomiky. Naopak pokles produkce odpadů o více než 1/4 byl zaznamenán u podniků, které se zabývají energetikou, tj. výrobou a rozvodem elektřiny, tepla, plynu. Snížená produkce odpadů v tomto sektoru byla ovlivněna postupným vyřazováním některých druhů odpadů (některých druhů popílků) z režimu odpadů. Na nižší produkci podnikových odpadů měly dále významný vliv zejména stavební firmy, jejichž produkce odpadů se snížila oproti roku 2016 o 1,2 mil. tun, tj. snížení o 11,4 %. Relativně největší pokles vyprodukovaných odpadů oproti minulému roku (o 1/3) byl zaznamenán u těžebních a důlních společností, v absolutním vyjádření se však nejednalo o významný pokles. Snížená produkce odpadů v tomto odvětví byla způsobena poklesem stavebních směsných odpadů.

Podnikový odpad vyprodukovaný v roce 2017 napříč všemi odvětvími byl podobně jako v minulých letech z hlavní části (61 %) tvořen odpady stavebními a demoličními (viz Graf 3). Ve sledovaném roce činila produkce odpadů skupiny 17 Katalogu odpadů celkem 12,7 milionu tun, přičemž převažovala zemina, kamení, železo, ocel a beton.

Statistické šetření opět potvrdilo, že naprostá většina podnikových odpadů (71 %) vzniká při činnosti 345 původců odpadů. Jedná se o podniky s objemem produkce odpadů nad 10 000 tun za rok. Ačkoli tyto podniky svou produkcí pokryly téměř 3/4 celkového objemu podnikových odpadů, z celkového počtu subjektů produkujících tento odpad představovaly pouze 2,6 %. Podíl podniků na celkové produkci odpadů podle objemu vyprodukovaných odpadů v podniku v roce 2017 ilustruje Graf 12.

2. Odpad vzniklý na území obcí

Za komunální odpad se dle rozhodnutí Komise č. 753/2011/EU považuje odpad z domácností a podobný odpad, který je svým složením srovnatelný s odpadem z domácností s výjimkou odpadu z výroby a odpadu ze zemědělství a lesnictví. V metodickém souladu s výše uvedeným rozhodnutím se do komunálního odpadu zahrnuje veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, který je zařazen do skupiny 20 Katalogu odpadů, dále jsou zahrnuty i odpady vyprodukované subjekty zapojenými do obecního systému sběru odpadů, tj. např. školy, úřady či drobní živnostníci včetně odděleně sbíraného komunálního obalového odpadu skupiny 1501 Katalogu odpadů.

Obce dle statistického šetření ve sledovaném roce vykázaly produkci 4 milionu tun odpadů. Vůči roku 2016 se produkce odpadů v obcích zvýšila o 2,2 %. Z pohledu zařazení těchto odpadů do Katalogu odpadů se jednalo téměř výhradně o skupinu 20 – komunální odpady, které tvořily 90 % (stejně, jako v roce 2016). Dále byly obcemi vykazány stavební odpady skupiny 17, odpady z autovraků a odpady z elektrického a elektronického zařízení (skupina 16).

V roce 2017 bylo vyprodukováno **3,6 milionu tun komunálního odpadu, což v přepočtu na jednoho obyvatele činí 344 kg**. Z toho největší část 57 % tvořil běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), 15 % činil tříděný odpad (sklo, papír, plasty, kovy) a 10 % objemný odpad (koberce, nábytek). Podíl odděleně sbíraných složek na celkové produkci komunálního odpadu od roku 2002 neustále roste. Zatímco v roce 2002 bylo odděleně sebráno (vytříděno) 16 kg plastů, papíru, skla a kovů na obyvatele, v roce 2017 to bylo 53 kg na 1 obyvatele. Konkrétně se v přepočtu na jednoho obyvatele jednalo o 16 kg papíru, 13 kg skla, 13 kg plastů, 3 kg kovů a 8 kg ostatních odpadů (viz Tab. 6 a Graf 5 a 6).

3. Nakládání s odpady

V souladu s evropskou legislativou (nařízení 2150/2002/ES o statistice odpadů) jsou způsoby nakládání rozděleny do dvou skupin: **využívání odpadů** (R-kódy) a **odstraňování odpadů** (D-kódy). Množství odpadů, se kterými je ve sledovaném období nakládáno, bývá zpravidla vyšší než produkce odpadů. A to především o odpady dovezené ze zahraničí a o odpady odebrané ze skladu. Hodnota ukazatele se zvyšuje také díky vícenásobnému nakládání s odpady a předávání odpadů jinému subjektu.

V roce 2017 bylo nakládáno celkem s 35,1 milionu tun odpadu. Z tohoto množství bylo **18,9 mil. tun využito** jako palivo, nebo jiným způsobem k výrobě energie bylo využito 1,2 mil. tun odpadu. Jako zásypový materiál (tzv. backfilling) bylo použito 6,3 mil. tun odpadů (většinou se jednalo o vytěžené zeminy nebo stavební a demoliční odpady skupiny 17 Katalogu odpadů). Jinak než energeticky bylo využito 11,5 mil. tun odpadů, z tohoto množství připadalo 8,6 mil. tun na recyklaci a 518 tis. tun biologicky rozložitelného odpadu bylo použito na výrobu kompostu.

Ve srovnání s rokem 2016 se výrazně zvýšilo energetické využití odpadů o 12,8 % a také kompostování o 8,4 %. Naopak došlo k poklesu u zasypávání a to meziročně o 5,2 %.

Celkem bylo v roce 2017 odstraněno 3,6 mil. tun odpadu. Z tohoto množství bylo uloženo na skládky 3,5 mil. tun odpadu, meziročně se jednalo o pokles o 7,5 %. Podrobněji viz Tab. 8.

4. Dovoz a vývoz odpadů

Statistické zjišťování poskytuje každoročně kromě informací o produkci odpadů a nakládání s nimi i výsledky přeshraničního pohybu odpadů. Export a import odpadů je monitorován dlouhodobě od roku 2004 dle základních kategorií odpadů (nebezpečné a ostatní) a dále z pohledu směru obchodu (v rámci EU, mimo EU).

V roce 2017 bylo **do České republiky dovezeno 2,3 milion tun odpadu**, naprostá většina odpadu (98 %) pocházela z členských zemí EU. Oproti roku 2016 došlo k nárůstu o 5 %.

Ve sledovaném období bylo z ČR **vyvezeno 3,1 milionu tun odpadu** a téměř veškerý export (99 %) směřoval do některé ze zemí EU. Ve srovnání s rokem 2016 došlo k nárůstu vývozu odpadu o 6 %. Největší podíl vyvezeného odpadu podle Katalogu odpadů (42 %) tvořily železné kovy a ocel pocházející ze stavební činnosti (skupina 17). Dále odpady z úpravy odpadů (skupina 19), které činily 23 %, jednalo se převážně o upravené železné kovy, plasty, papír a lepenku. Dále byly vyvezeny odpadní obaly, zejména obalový odpadní papír a lepenka (skupina 15), viz Graf 11.

5. Produkce druhotných surovin

Od roku 2011 Český statistický úřad sleduje také produkci druhotných surovin v České republice. Tak jako většina statistických zjišťování je také šetření o druhotných surovinách koncipováno jako výběrové. Z tohoto důvodu je velice složitá propojitelnost s dalšími statistickými šetřeními, např. průmyslem, stavebnictvím, energetikou, atp.

V roce 2017 byla statistickým šetřením zjištěna **produkce druhotných surovin ve výši 21,8 milionu tun**. Produkce druhotných surovin zůstala téměř stejná jako v roce 2016, kdy bylo vyprodukováno 21,6 mil. tun. Jednalo se především o vedlejší produkty pocházející z energetiky (popílký, struska, škvára), jež tvořily téměř polovinu celkové produkce. Jejich množství dosáhlo v roce 2017 10,3 mil. tun. Druhý významný podíl na celkové produkci druhotných surovin mají suroviny ze stavebních hmot. Jejich produkce činila 4,8 mil. tun. Vyšší množství druhotných surovin oproti minulému roku bylo zaznamenáno u plastů (o 5,3 %) a kovů (o 6,7 %). Konkrétní hodnoty produkce sledovaných druhotných surovin naleznete v Tab. 15 a Grafu 14.

Vysvětlivky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- 0 údaj menší než polovina zvolené měřicí jednotky
- i. d. individuální data
- v tom: jedná se o úplný výčet (součet položek se rovná položce celkem)
- z toho: nejedná se o vyčerpávající výčet (součet položek se nerovná položce celkem)